

Nr 13

Trafikutskottets betänkande med anledning av propositionen 1975:22 med förslag till lag om ändring i lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, m. m. jämte motion

Propositionen

I propositionen 1975:22 har regeringen (kommunikationsdepartementet) föreslagit riksdagen att *dels* antaga inom kommunikationsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, *dels* godkänna de riktlinjer för ändrad lagstiftning rörande spår-vägstrafiken som av departementschefen i propositionen förordats.

I propositionen föreslås att som villkor för rätten att föra spårvagn skall krävas körkort för personbil och att bestämmelserna i trafikbrotts-lagen om vårdslöshet i trafik, hinder i trafik, olovlig körning, rattonyk-terhet, rattfylleri och smitning skall tillämpas på förare av spårvagn. Vidare redovisas i propositionen hur spårvägstrafiken bör inordnas un-der vägtrafikreglerna, varvid de bestämmelser som gäller för fordons-förare föreslås i princip bli tillämpliga på förare av spårvagn.

Lagförslaget

Det vid propositionen fogade lagförslaget har följande lydelse.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott**

Härigenom föreskrives att 1—5 §§ lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

Brister vägtrafikanter eller den som annorstädes än på väg för motordrivet fordon i den omsorg och varsamhet, som till förekommande av trafikolycka betingas av omständigheterna, och är ej oaksamheten ringa, dömes för vårdslöshet i trafik till böter.

Där någon vid förande av motordrivet fordon ådagalägger grov oaksamhet eller visar uppenbar ligkiltighet för andra människors liv eller egendom, dömes för grov vårdslöshet i trafik till fängelse i högst två år.

Brister vägtrafikanter, *den som för spårvagn* eller den som annorstädes än på väg för motordrivet fordon i den omsorg och varsamhet, som till förekommande av trafikolycka betingas av omständigheterna, och är ej oaksamheten ringa, dömes för vårdslöshet i trafik till böter.

Där någon vid förande av motordrivet fordon *eller spårvagn* ådagalägger grov oaksamhet eller visar uppenbar ligkiltighet för andra människors liv eller egendom, dömes för grov vårdslöshet i trafik till fängelse i högst två år.

2 §²

Hindrar eller stör vägtrafikanter onödigtvis i väsentlig mån trafiken på väg, dömes, där ej gärningen är belagd med straff enligt 1 §, till böter.

Hindrar eller stör vägtrafikanter *eller den som för spårvagn* onödigtvis i väsentlig mån trafiken på väg, dömes, där ej gärningen är belagd med straff enligt 1 §, till böter.

3 §³

För någon körkortspliktigt fordon utan att vara berättigad att föra sådant fordon, dömes för olovlig körning till böter. Har han tidigare innehaft körkort som blivit återkallat eller har brottet skett vanemässigt eller är det eljest att anse som grovt, må dömas till fängelse i högst sex månader.

För någon körkortspliktigt fordon med åsidosättande av föreskrift, som meddelats i fråga om rätten att föra sådant fordon, dömes till böter.

Anställer och brukar någon såsom förare av körkortspliktigt fordon den, som icke äger rätt att föra fordonet, eller tillåter någon eljest annan att föra sådant fordon utan att denne är berättigad därtill, dömes likaledes till böter.

¹ Senaste lydelse 1972: 749.

² Senaste lydelse 1972: 749.

³ Senaste lydelse 1972: 749.

Nuvarande lydelse

Första, andra och tredje styckena äger motsvarande tillämpning på förare av traktor och på den som anställer eller brukar sådan förare eller eljest tillåter någon att föra traktor.

Föreslagen lydelse

Första, andra och tredje styckena äger motsvarande tillämpning på förare av traktor *eller spårvagn* och på den som anställer eller brukar sådan förare eller eljest tillåter någon att föra traktor *eller spårvagn*.

4 §⁴

1 mom. Den som vid förande av motordrivet fordon varit så påverkad av starka drycker, att det kan antagas, att han icke på betryggande sätt kunnat föra fordonet, dömes för rattfylleri till fängelse i högst ett år eller, där omständigheterna är mildrande, till böter, dock lägst tjugofem dagsböter.

Till samma straff dömes föraren, om han av annat berusningsmedel var så påverkad som nyss sagis.

Den som fört motorfordon *eller* terrängmotorfordon *eller* traktor med släpfordon efter att ha förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till 1,5 promille eller däröver, skall anses ha varit så påverkad av starka drycker under färden, som i första stycket sägs.

2 mom. Är det ej styrkt, att förare av motorfordon *eller* terrängmotorfordon *eller* av traktor med släpfordon var så påverkad, som i 1 mom. första stycket sägs, men har han fört fordonet efter att ha förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till 0,5 men ej till 1,5 promille, dömes till böter, dock lägst tio dagsböter, eller fängelse i högst sex månader.

1 mom. Den som vid förande av motordrivet fordon *eller spårvagn* varit så påverkad av starka drycker, att det kan antagas, att han icke på betryggande sätt kunnat föra fordonet *eller spårvagnen*, dömes för rattfylleri till fängelse i högst ett år eller, där omständigheterna är mildrande, till böter, dock lägst tjugofem dagsböter.

Den som fört motorfordon, terrängmotorfordon, traktor med släpfordon *eller spårvagn* efter att ha förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till 1,5 promille eller däröver, skall anses ha varit så påverkad av starka drycker under färden, som i första stycket sägs.

2 mom. Är det ej styrkt, att förare av motorfordon, terrängmotorfordon, traktor med släpfordon *eller spårvagn* var så påverkad, som i 1 mom. första stycket sägs, men har han fört fordonet *eller spårvagnen* efter att ha förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till 0,5 men ej till 1,5 promille, dömes till böter, dock lägst tio dagsböter, eller fängelse i högst sex månader.

⁴ Senaste lydelse 1974: 830.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*5 §⁵

Om vägtrafikanter, som med eller utan skuld haft del i uppkomsten av trafikolycka, genom att avlägsna sig från olycksplatsen undandrag sig att i mån av förmåga medverka till de åtgärder, vartill olyckan skäligen bör föranleda, eller om han undandrag sig att uppgiva namn och hemvist eller lämna upplysningar om händelsen, dömes till fängelse i högst ett år eller böter.

Bestämmelserna i första stycket gäller även den som annorstädes än på väg för motordrivet fordon.

Bestämmelserna i första stycket gäller även *den som för spårvagn och den som annorstädes än på väg för motordrivet fordon.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Motionen

I motionen 1975:1936 av herr Lothigius m. fl. (m) hemställs att riksdagen bifaller propositionen 1975:22 med den ändringen att nu anställda spårvagnsförare undantages genom generell dispens, att särskilda dispensmöjligheter bör finnas vid nyanställning och att en övergångstid om minst 5 år införs innan de nu föreslagna bestämmelserna i sin helhet skall äga tillämpning.

Utskottet

Nordisk vägtrafikkommitté har i betänkandet (NU 1970:10) Vägtrafikregler, reviderat förslag, för Norden förordat gemensamma bestämmelser om trafik med spårvagn. Mot bakgrund bl. a. härav föreslås i propositionen att trafik med spårväg, som går i kontakt med vägtrafik anpassas till vägtrafikens regelsystem. Vissa bestämmelser i vägtrafikkungörelsen (1972:603) bör bli tillämpliga på förare av spårvagn. Detta anses gälla de mera allmänt formulerade bestämmelserna om vägtrafikants eller fordonsförares skyldighet beträffande aktsamhet i olika avseenden eller åligganden vid trafikolycka. Vidare avses vissa föreskrifter om skyldighet att följa anvisningar för trafiken. Slutligen tas en grupp upp som omfattar mera detaljerade bestämmelser om bl. a. kraven på att fordon inte får föras av den som är sjuk, berusad o. d. och reglerna om skyldighet att i vissa angivna fall iaktta särskild försiktighet och att hålla tillräckligt låg hastighet, t. ex. vid vägkorsning.

Därjämte föreslås i propositionen dels att som villkor för rätten att föra spårvagn skall krävas körkort för personbil, dvs. körkort lägst klass AB

* * *

⁵Senaste lydelse 1972:749.

dels att bestämmelserna i lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott görs tillämpliga på förare av spårvagn.

Föredragande departementschefen avser att – om riksdagen beslutar om de ändringar i trafikbrottslagen som förordas i propositionen – föreslå regeringen erforderliga ändringar i bl. a. vägtrafikkungörelsen och kungörelsen (1967:604) om tillsyn över enskilda järnvägar, spårvägar och tunnelbanor (tillsynskungörelsen).

Utskottet tillstyrker förslaget till lag om ändring i lagen om straff för vissa trafikbrott.

I motionen 1936 har hemställts att riksdagen bifaller propositionen med den ändringen att nu anställda spårvägsförare undantas genom generell dispens från körkortskravet och att särskilda dispensmöjligheter i detta avseende bör finnas vid nyanställning av personer som tidigare varit spårvagnsförare.

Med anledning härav vill utskottet erinra om att enligt propositionen innehav av körkort för personbil inte anses kunna krävas undantagslöst med hänsyn till redan anställda spårvagnsförare som inte är innehavare av körkort. För sådana och liknande fall föreslås att en möjlighet till dispens från körkortskravet öppnas. Behovet – särskilt övergångsvis – av dispens från körkortskravet kan enligt departementschefen tillgodoses antingen genom en särskild övergångsbestämmelse eller individuell prövning på motsvarande sätt som enligt 136 § körkortskungörelsen (1972:592).

Utskottet anser i likhet med departementschefen att den senare lösningen – med hänsyn till den betydelse som körkortskravet har från trafiksäkerhetssynpunkt – torde vara att föredraga. Härav följer att utskottet ej funnit skäl biträda yrkandet i motionen om en generell dispens. Utskottet vill dock starkt betona vikten av att hänsyn tas till nu anställda eller tidigare anställda spårvagnsförarens speciella situation i sammanhanget och att dispensgivningen för dessa personer – då de genom praktisk erfarenhet dokumenterat sin förmåga som spårvagnsförare – göres mycket liberal.

Med hänsyn till behovet av skälig övergångstid bl. a. för prövning av ansökningar om dispens från körkortskravet förordas i propositionen att de nya bestämmelserna träder i kraft den 1 januari 1976.

I motionen 1936 har hemställts om en femårig övergångstid för bestämmelsernas ikraftträdande. Utskottet finner en så lång övergångstid ej nödvändig. Motionen bör därför i denna del ej föranleda någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Vad departementschefen i övrigt anført om riktlinjerna för en ändrad lagstiftning rörande spårvägstrafiken har inte gett utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Utskottet hemställer
att riksdagen

1. antager det i propositionen 1975:22 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott,
2. med anledning av departementschefens förslag och motionen 1975:1936 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört beträffande riktlinjerna för ändrad lagstiftning rörande spårvägstrafiken.

Stockholm den 22 april 1975

På trafikutskottets vägnar
SVEN GUSTAFSON

Närvarande: herrar Sven Gustafson i Göteborg (fp), Lindahl i Lidingö (s), Persson i Heden (c), Hjorth (s), Hugosson (s), Håkansson i Rönneberga (c), Rosqvist (s), Clarkson (m), Magnusson i Kristinehamn (vpk), Johansson i Hållsta (c), Johansson i Åmål (s), Komstedt (m), fru Swartz (fp), fru Sandéhn (s) och herr Karlehagen (c).